

[A. C. D. Petersen.]

skyld plus Besætnings og Inventars Værdi, og det er med Hensyn til Forrentningen af denne Landbrugskapital, at Forrentningsprocenten giver et Billede af Landbrugets Rentabilitet.

Landbrugets Rentabilitet har altsaa været daarlig, saa daarlig, at da der er en Mængde Landmænd, der har Gældsforpligtelse udover den beregnede Landbrugskapital, saa betyder dette, at der findes kun $\frac{1}{2}$ pCt. til Forrentning af Landbrugskapitalen og slet intet til Forrentning af det, der ligger udover Landbrugskapitalen, og hvis en Landmand ejer Halvdelen af Landbrugskapitalen selv, saa betyder det, at han har 1 pCt. i Forrentning af sin egen indskudte Kapital, men intet til at forrente sin Prioritetsgæld med. Dette er et ganske andet Billede end det, der fremkom, hvis man tror, at det er et overkapitaliseret Landbrug, som paa Grund af Overkapitalisering har for lille Forrentningsprocent, og at det er denne Overkapitalisering, som viser Underskuddet i samtlige danske Landbrugsbedrifter for indeværende Aar, og derfor er det urigtigt, at der er nogle Landbrug, som Regering og Rigsdag særlig bør hjælpe, nemlig dem med de for store Gældsforpligtelser.

Nej, der er den Forskel paa Gældskrisen og Rentabilitetskrisen, at Gældskrisen er de enkelte privates Sag, som Samfundet ikke kan beskæftige sig med; det maa være den enkeltes eget Ansvar, om han vil arbejde med mange laante Penge, eller om han vil arbejde med faa Penge, som han selv ejer; og hvis han ved at bruge andres Penge, som er betroet ham, kan skaffe sig store Indtægter, er Samfundet saaledes indrettet, at det ikke har noget at indvende derimod, han maa blot af sin Indtægt og sin muligvis i Tidens Løb opsparede Formue betale samme Skat som alle andre Indtægtsnydere og Formuendere. Men ligesom Samfundet ikke lægger Hindringer i Vejen for, at en Landmand tager det fulde Udbytte, der kan faas ved at arbejde med laant Kapital, saaledes bør Samfundet heller ikke træde ind i Risikoen, hvis en Mand har laant for mange Penge — den Risiko og dette Ansvar maa være Laantagerens og Laangiverens eget.

Jeg skal dog tilføje, at hvis man virkelig kan paavise, at Samfundsforanstaltninger har gjort et Indgreb heri, saaledes at man har frataget en Mand en Del af hans Formue og derved vanskeliggjort ham at betale de laante Penge til-

bage, kan der være en vis Grund til Regulering. Men saa bør denne Regulering helst foretages sammen med Indgrebet. Hermed tænker jeg naturligvis paa den Valutalov, der ved et trekantet Forlig mellem Socialdemokratiet, Radikale og Venstre blev vedtaget den 20. December 1924. Hvis man nemlig mener, at man har begaaet Uret mod nogen ved at føre Kronen i Pari — man havde jo bevislig ikke ventet, at den ikke skulde gaa i Pari —, kunde der maaske være Anledning til at kræve Erstatning. En saadan Anledning mener jeg, der foreligger i den Del af Landet, der kom tilbage til Danmark i 1920, og derfor vilde jeg aldrig have noget at indvende imod, at Samfundet greb ind overfor de svære Gældsforpligtelser i Sønderjylland, som var begrundede i to Valutasammenbrud og de ganske nye Forhold, Befolkningen kom ind under. Her maa man absolut kunne kræve, at det gamle Land stiller sig velvilligt og rundhaandet.

I øvrigt ved vi jo alle, at der ud over Landet er alt for store Gældsforpligtelser og et overkapitaliseret Landbrug. Og hvorledes er dette fremkommet? Alle vi, der lever ude paa Landet, ved, at en Mængde af disse Gældsforpligtelser er opstaaet under Højkonjunkturen, idet den Husmand, der sad godt ved sit Hus, solgte det og fik mange Kroner for det, laante Penge og købte saa en Gaard; og da Kronen steg, var der sat for mange Penge i Gaarden til, at den kunde bære det — Pristaldet indtraadte jo samtidig med Kronestigningen. Og Gaardmanden solgte sin Gaard og købte en Proprietærgaard; og Proprietæren solgte sin Gaard og købte en Herregaard eller et Gods. Paa denne Maade er overordentlig mange rundt om i Landet kommet til at sidde ved et overkapitaliseret Landbrug.

Og nu er det altsaa netop disse Folk, der skal hjælpes gennem den her foreliggende Lovgivning. Men dette siger jeg er uretfærdigt overfor de Tusinder, der har ønsket at betrygge deres Fremtid ved at blive siddende ved den Ejendom, de havde, og som har søgt at konsolidere sig. Disse sidste skal tværtimod nu være med til at betale for dem, der har været ude i Spekulationen. Dette er Grunden til, at jeg ikke nu kan følge mit Parti, hvor gerne jeg end vilde, og hvor megen politisk Vinding der end maatte komme ved, at det nu ikke er et enkelt Parti, der har Forret til at forhandle med Socialdemokratiet, men at Vejen hertil altsaa er aaben for alle,